

Жийина Иса Мәсiһ

Дәрсед Мъзгинийе

Щаб

Дәрса 1 - Буйина у зар'отийа Иса Мәсиһ

- 1 Иса Мәсиһ бәри кө жь дийа хвә бьбуя у бьтата дьне әв т'әви Хвәде бу у хвәха Хвәде бу.
- 2 а) Ван бь ч'әвед хвә тыштед қәвми дитын у бь нъвисаре хвәстын шә'дәтийа р'аст бьдын.
б) Әв һатнә нъвисаре вәки һун бавәр кьн у бь ве бавәрийа пе наве Иса жийина вә һәбә.
- 3 а) Мьляк'әт Щьбрайил бәри һатна ви, Зәкәрийава хөйа бу.
б) Мьляк'әт Щьбрайил бона һатна Иса, Мәрийәмер'а гот.
в) Мьляк'әт хәвнеда готә Усыв кө нәтырсә.
г) Усыв гөьдарийа мьляк'әт кьр.
д) Мәрийәме сәрик да Елизабете.
е) Буйина Йуһ'әннайе ньхөмдар.
ә) Навнъвисара мәрва.
ә) Усыв у Мәрийәм чунә Бәйтлән'ме.
- 4 Мәрийәм
а) бажаре Ньсрәте, Щәлиледа
б) қизәкә бьк'ьр, нишанкьри бу
в) Әва бу дийа Көр'е Хвәде.
- 5 Иса йан Исус - Әва йунани йә бона наве ибрани «Йәшуа».
- 6 Йәшуа = Хьлазкьр
- 7 Әве мезьн бә. «Көр'е йе һәри жорьн». Хөдан ве т'әхте баве ви Дауьд бьдә ви. Әве һ'әта-һ'әтайе п'адшатийе сәр мала Ақуб бькә. Хьлазийа п'адшатийа ви ве т'өнә бә
- 8 а) К'әрәмәт: Қизәкә бьк'ьр ве көр'әки бинә.
б) Сөр': Кө Хвәде бу инсан
- 9 Көр'е Хвәде
- 10 а) Ньсрәт
б) Щәлиле
в) Бәйтлән'м
- 11 Чьмки бь дәсте п'ехәмбәра аһа нъвисар бу.
- 12 Шьванед Бәйтлән'ме
- 13 Мьзгини бона т'әмаийа мьләта бу.
- 14 Хьлазкьрәк, Мәсиһ, Хөдан
- 15 Әв һатә дьне кө һ'әму мәрва жь гөнәһед ван аза кө у ван хьлаз кө.
- 16 Хьлазкьре к'ьфшкьри, Хөдан, Көр'е Хвәдейе сах, Хәбәр - бь к'әрәм у р'астийева т'ьжи.
- 17 Мьляк'әта пәсьне Хвәде дьдан.
- 18 а) Шьван вәгәрийан, шькьри данә Хвәде у т'әмамар'а гьли дькьрн.
б) Һәр кәс зәндәгьрти дьма.
в) Мәрийәме һ'әму тышт дьле хвәда хвәйи дькьрн у ль сәр ван дьфькьри.
г) Шьмь'ун бь р'ебәрийа Р'өһ' һатә п'арьстгәһе, Иса һьлда у да әйан кьрьне. Ви п'ехәмбәрти кьр.
д) Усыв жи зәндәгьрти мабу.
- 19 а) кө Иса бьбә р'онаийа бәр ч'әвед нәщьуйа,
б) кө Иса бьбә қәдър-һөрмәт щьмә'та Израелр'а.
- 20 Көр'е ве бона гөнәһед т'әмаийа мәрва сәр хач мьр.
- 21 Әм жь буйина хвәва гөнәк'ар ьн, ле Иса гөнә нәкьр у т'ө хьраби жь дәве ви дәрнәк'әт. Әм бь бьринед ви қәнщ бун.

Дәрса 2 - Йуь'әннайе Ньхөмдар

- 1 Тибәрйойе Қәйсәр, Пилатойе Понтийо, Һеродәсе сәрwere Щәлиле, Филипойе сәрwere Итурйайе у Трахонидайе, Лусанийасе сәрwere Авелинийайе, Һәнәне сәрәкк'аин, Қәйафайе сәрәкк'аин
- 2 Қанун у п'ехәмбәра к'әта зәмане Йуь'әнна к'ышанд.
- 3 Хәбәра Хwәде Йуь'әннар'а ыат.
- 4 Жь гөнәкьрьне вәгәр'ын у бь аве бенә ньхөмандьне.
- 5 Әви щьм'әт бона ыатна Хөдан ыазьр кьр, wәки ыәр кәсе азаййа Хwәде бьбинә.
- 6 «Т'ө кәс жь ви мәстьр нәбуйә, ле Падшатийа Әзманада йе ыәри бьч'ук жь ви мәстьр ә». Йуь'әнна щьм'әта Исраеле бона Мәсиь ыазьр кьр, Малахи 3:23. Йуь'әнна п'ехәмбәре пашьн бу дәма П'әймана Кәвьнда. Бь ыатна Иса иди дәма П'әймана Ну дәстпебу у Падшатийа Әзмана бона ван ә, йед кө пәй Иса дьчьн. К'әрәма хwә дәрьәқа ф'әмкьрьна «П'әймана Кәвьн у Ну»-да фәрьәнгоке р'уп'әла 512-да бьньер'ә.
- 7 а) «Әз әw дәнг ым кө б'әрийеда дькә гази: «Р'ийа Хөдан р'аст бькьн!»
б) «Әз нәежа мә кө бәнед чарьхед ви жи вәкьм».
в) «Әз нә Мәсиь ым, ле йе ль пешийа ви шанди мә».
г) Әw минани дәстәбьраке зә'ва бу. Дьле ви шабунева т'ьжи бу.
- 8 Ви гот: «...ч'ежькед м'әра. Һун нькарьн жь хәзәба те бьр'әвьн». К'әрәма хwә бона «ферьси» фәрьәнгокеда, р'уп'әла 521-да у бона «садуқи» р'уп'әла 518-да бьхунә, әw чь мәрьв бун.
- 9 Ван т'ьре: «Бьраһим баве мә йә», ләма Хwәде we мә қәбул кә.
- 10 Әм чь бькьн?
- 11 «Бь кьред қәнщ бьднә к'ьфше, кө ыун жь гөнәкьрьне вәгәр'ийанә». Бәр Хwәде ыәр кәс бона хwә шабдар ә.
- 12 а) «Дө дәст к'ынще к'е ыәнә, бьра йәки бьдә ви, йе к'е кө т'өнә у хөрәке к'е ыәйә, бьра диса өса бькә».
(Тө чава хwә ы'з дьки, өса жи бьрайе хwә ы'з бькә.)
б) «Чьқас жь wә те хwәстьне жь ви зедәт'ьр нәстиньн».
в) «Кәсәки нәшелиньн, бәбәхтиье нәкьн, бь ыәре хwә р'әзи бьн».
- 13 «Гәло әв ә Мәсиь?»
- 14 Йуь'әнна гот: «... Әз нәежа мә бәне чарьхед ви жи вәкьм...».
- 15 Һеродәс Йуь'әнна авитә кәле.
- 16 Щәлат сәре ви лехьст.

Дәрса 3 - Иса те ньхөмандьне

- 1 Ль ч'әме Урдөне, незики Бәйтанийае.
- 2 Йуь'әнна гот: «Әз ы'әwще мә кө жь дәсте тә бемә ньхөмандьне».
- 3 а) Әзман вәбу у Р'ө'е Пироз бь бәдәни мина кәвоткәке сәр ви дани.
б) Дәнгәк жь әзмен ыат кө дьгот: «Т'ө йи көр'е мьни дәлал, кө әз жь тә р'әзи мә».
- 4 Иса қәт т'ө тышт бе баве хwә нәкьр у гөьдарийе ыин бу. Әм жи дьбежьн кө ы'зкьрьн нә бь готьне йә.
- 5 Иса т'ө гөнә нәкьр, ле мина мәрьва ыатә ньхөмандьне. Әви ви щур'әйи қөльхийа Йуь'әннайе ньхөмдар мак кьр. Әм вьра дьбиньн кө Бав, көр'е ви Иса у Р'ө'е Пироз т'әв ыәв бун.

Дәрса 4 - Щер'бандьна Иса

- 1 Р'об' бәре Иса да бәр'ийе.
- 2 Иса т'эви р'э'вьра бу.
- 3 Се шара
- 4 Мәнийа жьмара 40 зәмане щәфа йә у бь ви авайи жи чапәк ә бона дәрәщә назьркьрьне у к'амьлтийе.
- 5 «Һәгәр тө Көр'е Хвәде йи...» Ви хвәст Иса дөдъли кә кә әв нә Көр'е Хвәде йә.
- 6 Иса вәгәр'анд: «Ньвисарә...» Мирещьн хәбәра Хвәде бона һ'ьләк'арийа хвә ани хәбате, ле Иса Хәбәра Хвәде бь фәмина р'аст вәгәр'анд. (Хәбәр т'эви Хвәде бу, хвәха Хвәде бу, хәбәр һатә дьне бу мәрвь.)
- 7 а) Мьлйак'әт Мәрийәмер'а хөйа бу.
б) Мьлйак'әт һатьн щәм шьвана кә бона буйина Иса ванр'а бежьн.
в) Мьлйак'әт хәвнеда Усьвва хөйа бу, вәки бьр'эвьнә Мьсьре.
г) Мьлйак'әт диса хәвнеда Усьвр'а гот кә вәгәр'ьнә Ньсрәте.
д) Мьлйак'әт сәр ч'ийайе зәйт'уне қәват да Иса.
е) Мьлйак'әт кәвьр жь бәр т'ьрба Иса веда кьр у сәр р'унышт.
ә) Пәй қийамәтийа Исар'а дө мьлйак'әт т'ьрба вида р'унышьтбун.
ә') Гава Иса чу әзмана дө мьлйак'әт шагьртар'а готьн кә вәгәр'ьнә Оршәлиме.
ж) Иса we т'эви мьлйак'әтед хвә диса бе.
з) Чахе кә һ'әму мәрвьед бьжарти бәр т'әхте Хвәде бьсәкьньн мьлйак'әт жи we пәсьне Хвәде бьдьн.
- 8 Һ'ьзкьрьна дьнийае, дьльавьжи у ч'э'вьавьжи, к'обар-бабахийа ви ә'мьри,
- 9 Һөвайе дит кә бона хварьне баш бу. Емиш бәр ч'ә'вед we хвәш бу. Һөвайе хвәст бьбә минани Хвәде.
- 10 а) Иса р'ожи гьрт у бьр'чи бу; Мирещьн гот: «...дә бежә ван кәвьра кә бьбьнә нан».
б) «Һәгәр тө көр'е Хвәде йи дә хвә бавежә хваре».
в) Иса хвәст кә Мирещьн алт' кә, нә кә ви бьб'әбинә.
- 11 а) Гәрәке әм хәбәра Хвәде баш нас бькьн у р'аст фә'м бькьн.
б) Гәрәке әм бәр Хвәде шкәсти бьн, мьқабьли Мирещьн бьсәкьньн у әве жь мә бьр'әвә.
- 12 Хвәде амьн ә, әв наәлә кә әм жь қәвата хвә дәр бенә щер'бандьне.

Дәрса 5а - Шагьртед Иса - Пәтрус

- 1 Йуь'әнна, Әндрәвьс, Шьмь'ун, Филипо, Натанйел
- 2 а) Ақуб, б) Мәтта
- 3 Леви, Наве ви шагьрти жи Мәтта бу, Мәтта 9:9
- 4 Иса т'әмамийа шәве бәр Хвәде бь дөайе дәрбаз кьр.
- 5 Шьмь'ун Пәтрус, Әндрәвьс, Ақуб, Йуь'әнна, Филипо, Бәртоломәйо, Тума, Мәтта, Ақуб, Тәдайо, Шьмь'ун, Щьһудайе Исхәрьоти
- 6 Шьмь'уне вәлатп'арьст
- 7 а) р'еза 14-да: кә т'эви ви бьминьн у ван бышинә, вәки даннасин кьн.
б) р'еза 15-да: кә щьна жи дәрхьн
- 8 а) Пәтрус мерхас бу у т'ьме ләз дьк'әт
б) Пәтрус хвәха хвә мәзьн дьдит. Ви т'ьме чава фә'м дькьр өса жи дькьр. Әв хвәда гәләки амьн бу.
- 9 а) Пәтрус ләз дьк'әт у зу йа хвә дьгот.
б) Пәтрус гәләки мерхас бу, ле паше тәнгасийеда тьрсийа.
в) Пәтрус гөьдари кьр, һәма ве дәме пәй Иса чу.
г) Ви дәвса һ'әмуяа щаб дьда.
д) Ви р'астийа Хвәде жь дәсте Р'об'е Пироз нас кьр у мерк'ими хәбәр дьда.
е) Щарана Пәтрус хәбәрәд Иса фә'м нәдькьр.

- 10 а) Пётрус дэрхэда хвэда хвэ йэки мерхас дьдит.
 б) Пётрус бегэват бу, р'азайи.
 в) Wi хвэст бь шур али Иса бькэ.
 г) Пётрус хвэст амьн бьминэ.
 д) Пётрус жь мэрыва тьрсийа. Эви Иса инк'ар кьр.
 е) Инк'аркьрна Пётрус щара дёда
 э) Пётрус щара сьсийа Иса инк'ар кьр.
 Пэй инк'аркьрнер'а Пётрус сэр кьре хвэ п'ошман бу у хвэда дышэвьти.
- 11 Пётрус эв готына Иса ани бира хвэ ... дэрк'этэ дэрва у к'элэ-к'эл гьрийа.
- 12 а) Щэм шагьртед Иса у Пётрус
 б) Бэлки ье Пётрус хвэ ь'есаб нэдькьр чава шагьртеки Иса. Ле Иса п'ошманбуна wi дит у бь ви авайи да к'ьфше кё эв Пётрус вэжэ шагьрте хвэ қэбул дькэ.
- 13 а) Иса жь Пётрус пьрси: «Тё мьн ь'ыз дьки?» Йуь'энна 21:19-да Иса Пётруср'а гот: «Пэй мьн вэрэ».
 б) Иса гот: «Шьвантийе ль пэзед мьн бькэ».
- 14 а) «Те Кифас бейи готыне». Мэ'на Кифас жи эв э: «Qэйа». «Ль сэр ви қэйайи эзе щьвина хвэ чекьм у қэвата мьрне we пе нькарьбэ».
 б) Wi гөр'а Хвэде кьр, нэ кё йа мэрыва. Пётрус бу сэрвеве пешьн ль щьвина бавэрмэндед Оршэлиме.
- 15 а) «Тё к'ода жи ьэр'и, эзе пэй тэ бем».
 б) Иса к'ьфш кьр кё пэйчуйина wi ьежайи ь'эму зэмэтийе йэ. Мэтта 6:33-34-да жи бьхунэ.
- 16 Газикьрна Иса Мэсиь өса бэрбьч'эв э кё сэр ьэр тыштир'а йэ, сэр мал у э'дэта жи. Ле эм чь дьдн жи, эме ье гэлэк бьстиньн.
- 17 Хэбата даннасинийа Падшатийа Хвэде бона жийина ьэр-ьэе йэ. Йэ кё ве хэбате дькэ, гэрэке мина щотк'ар дөдъли нэбэ, пешда бьньер'э у р'астэ-р'аст ьэр'э.

Дэрсэ 56 - Шагьртед Иса - Йуь'энна, Ақуб у Эндравьс

- 1 а) ...йэ кё Иса же ь'ыз дькьр. б) ...йэ кё Иса же ь'ыз дькьр
- 2 а) Наве бьрайе Йуь'энна Ақуб бу.
 б) Эв мэ'сигьр бу.
 в) Ақуб у Шьмь'ун
- 3 «Жь ьэр шунда те мэрыва мина мэ'сийа бьгьри». Шагьрт we мэрыва биньнэ щэм Хвэде, вэки азабуне бьстиньн.
- 4 У қэйьк дэрхьстьнэ бэже, ьэр тышт ьыштн у пэй Иса чун.
- 5 Ақуб у Пётрус
- 6 а) Р'абунa қиза Йайиро, б) Нур у р'умэта Иса, в) Бахче Гетшэманийеда бона пыштгьртна wi
- 7 а) Һ'эвша сэрэкк'аинда у ль бэр хаче Иса, б) кё эв бона дийа Иса хэм бькэ
- 8 Йуь'энна у Пётрус
- 9 Эв бэрбь т'ьрбе чун вэки бьбиньн, гэло р'аст э?
- 10 Йуь'энна
- 11 Пётрус
- 12 Эви дит у бавэр кьр, ле ье ньвисар фэм нэдькьр.
- 13 а) Көр'е Гөр'инийа Э'змен. Гэло эв чава те фэмкьрне? (Бэлки чьмки эв зу ьерс дьк'эт.)
 б) Йуь'энна йэки хирэтк'еш бу бона қэдьре Хвэде. («... Мэ нэьшт, чьмки эв пэй мэ найе», р'еза 38-да.)
 в) Эв зэф бона ь'өкөм у қэдьре хвэ жи дышьрмиш дьбу.
 г) Эв щарана ьерс дьк'эт у фькьред Иса фэм нэдькьр.
- 14 Пенщ к'ьтеб: Мьзгинийа Йуь'энна, Нэ'мед Йуь'энна 1, 2, 3 у Э'йанти

- 15 «Чъмки Хвәде өса дьһиа һ'ыз кър, кӧ Кӧр'е хвәйи тайе т'әне бәрва да, вәки һәр кәсе кӧ ви бавәр бькә онда нәбә, ле жийина вийә һ'эта-һ'этайе һәбә».
- 16 «Чава кӧ мьһ һун һ'ыз кърһһ, һун жи өса һәвдӧ һ'ыз бькьһ».
- 17 На.
- 18 Кӧр'ед Гӧр'инийа Әзмен
- 19 Ақубе бьре Йуһ'әнна бь шур һатә кӧштьне. Әв жь донздәһ шагьртед Иса йе пешьһ бу, кӧ бона наве Хӧдане хвә һатә кӧштьне.
- 20 Бәйтсайда
- 21 Пәтрус
- 22 Пәтрус
- 23 а) Әв хорте кӧ нан у мә'си щәм һәбу,
б) Чәнд мәрвевед Йунани

Дәрса 6 - Иса қәза Щәлиледа дәст бь к'аре хвә дькә

- 1 а) Никодемойе ферьси – Әв мәрвәки қәдърбьльнд бу чава професор.
б) к'ӧлфәтәкә самәри - Әв йәкә бьчук бу. Әм вьра дьбиньһ кӧ Иса тӧ кәс бьльнд йан бьчук һ'әсаб накә.
- 2 а) «Әз жь әзмен һатьмә хваре, нә кӧ хвәстьһа хвә бькьһ, ле хвәстьһа ви, йе кӧ әз шандьмә».
б) бажаре Ньсрәте, Щәлиледа
в) Йуһ'әнна, Әндрәвьс, Пәтрус, Филипо, Натанйел, Ақуб
- 3 Бь қәвата Р'ӧһ'е Хвәде.
- 4 Нав-дәнге ви һ'әму вәлате Щьһуйада бәла бу. Әви һин дькьр у һ'әмуһа пәсьһе ви дьдан.
- 5 Ви ль гора әдәте хвә кьр у хвәст мәрвьһа һин кә.
- 6 Әва п'ехәмбәртийа һьндава чәнд қәвьмандьһада дьбежә, кӧ ви чахида нәһатьһә сери. Әм һ'эта иро һиви дькьһ кӧ Иса ве щара дӧда вәгәр'ә. Бона хәбәра «п'ехәмбәрти» руп'әла 514 фәрьәнгока Мьзгинийеда жи бьхунә.
- 7 «Әв һьвисара кӧ вә иро бьһист һатә сери». Иса да к'ьфше кӧ әв Мәсиһ ә.
- 8 а) Мәрвь зәндәгьрти ман.
б) Әвана дьготьһ: «Нә әва кӧр'е Усьв ә?»
- 9 Нәгәр Иса нә кӧр'е Усьв ә, дә бьра әв избат кә у к'әрәмәтәке жи бькә.
- 10 Вана әв қәбул нәкьр.
- 11 а) Жьһнәбийа бажаре Сәрәптаһе. Сәрәпта бажарәки кәвьһә незики Суре, Финикья Сурйайеда бу. К'әрәма хвә ль хәрита вәлате Фьльстинеда бьгәр'ә.
б) Нәмане жь Сурйайе
- 12 Бьһәлийед Ньсрәте хвәстьһ кӧ Иса бькӧжьһ.
- 13 а) Әв жи зәндәгьрти мабун.
б) Чъмки хәбәрдаһа ви бь һ'ӧкӧм бу.
- 14 а) «Әв бь һ'ӧкӧм у бь қәвате әмьри ль р'ӧһ'ед һ'әрам дькә у дәрдьк'әвьһ». (Вана һ'ӧкӧме Иса дит.)
б) «Иро шәми йә. Қанун изьһе надә кӧ тӧ бәр'а хвә һьлди». Вана т'әр'ьбандьһа Қануне дит.
- 15 Бәле. Ви гот: «Тӧ Пирозе Хвәде йи!»
- 16 На. Ви гот: «Кәр' бә у же дәрк'әвә!»
- 17 Ви заньбу Иса бона чь һатьбу дьһе, ләма гот: «Тӧ һатийи қьр'а мә бини?».
- 18 Бәса Иса һ'әму дор-бәра бәла бу.
- 19 Р'еза 35-да: Иса ле һьлат ... Р'еза 39-да: Иса ль т'айе һьлат.
- 20 Дәстхвәда (Ле әв һәр гав нә өса бу. Марқос 8:22-25 у Йуһ'әнна 9:1-7-да бьһьһер'ә.)

Дәрса 7 - Хызмәтк'арийа Иса т'әмамийа Щьустане у Щәлиледи

- 1 Ә'лаләт дәрһәдә һинкәрһна Исада ә'щәбмайи дьма. Иса һ'әму нәхвәш қәнщ дькәрһн у мәрвь жь щьнед һ'әрам аза дькәрһн. Ван дит вәки кьр у хәбәрәд Иса йәк бун.
- 2 Иса һатә шандьне кә Мьзгинийа П'адшатийа Хвәде бьдә.
- 3 Хьлазийе к'теба Мьзгинийеда бона Гола Щәлиле фото шькьл һәйә.
 - а) Щәнисарәт - навә бажарәки кәвьн ә, кә иро т'өнә.
 - б) Тәбәрһа - навә бажарәки к'еләка голә йә.
 - в) Щәлилә, навә һәрәме йә.
- 4 Пәтрүс мә'сигьр бу у қәнщ заньбу чава мә'сийа бьгьрә. Әв жи вәстийайи бу, лә диса ви гөр'а хәбәра Иса кьр.
- 5 Иса һәр тышт һе қәнщ занә. Әм жи вәки гөбдарийа Иса бькьн, дькарьн мәзьнайийа ви бьбиньн.
- 6 Пәтрүс хвә авитә бәр п'ийед Иса у гот: «Хөдан, дури мьн һәр'ә, әз йәки гөнәк'ар ьм».
- 7 Хөдан. Бь ви авайи ви Иса чава Хвәде қәбул кьр.
- 8 «Нәтърсә! Жь вьр шунда те мәрвьа мина мә'сийа бьгьри».
- 9 Гава әв һе т'әви Йуһ'әннайе ньхөмдар бун.
- 10 Ван һәр тышт ьштьн, пәй ви чун.
- 11 Ви дәсте хвә лә хьст у йе к'оти дәстхвәда пақьж бу.

Ль гора Қануна К'аьинтийе сәрә 13, изьн т'өнә бу кә йәки дәсте хвә данийа сәр к'отийа. Лә һ'өкөме Иса һәбу, һ'әму мәрвьед кә дьһатьнә щәм ви пақьж йан аза бькә.
- 12 а) Ферьси у дәрсарәд Қануне жь Щәлиле, Щьустане у Оршәлиме,
 - б) Т'әне Хвәде дькарә гөна бьбахшинә, лә Иса мәрвь ә.
- 13 а) һ'өкөме Көр'е Инсан һәйә лә сәр дьне гөна бьбахшинә.
 - б) Исайе Көр'е Инсан.
- 14 Ви йе шьлушәт қәнщ кьр.
- 15 а) Әв пер'а-пер'а р'абу.
 - б) Бәле. Р'еза 20-да: «Әвдо, гөнәд тә һатьнә бахшандьне».
- 16 һ'әму һ'әйр-һ'өжмәк'ар ман, шькьри дьданә Хвәде, бь хофа мәзьн дьготьн: «Иро мә тыштед нәбуйи дитьн!»
- 17 а) Леви хәрщгьр бу.
 - б) Мәтта
- 18 а) хәрщгьр у гөнәк'ара
 - б) Әвана шагьртед Исайә дьзива бун. Һьнге жь тьрса щьбуяа хвә ә'йан нәдькәрһн. Лә пашә әв ашкәрә пәй Иса чун, чава әм Йуһ'әнна 7:50 у 19:39-да дьбиньн.
- 19 Фьрқийа ван әв ә кә Леви суще хвә дит, бона ве п'ошман бу у бахшандьн хвәст.
- 20 Иса гази гөнәк'ара дькә. Лә к'е һьндава хвәда дьфькьрә кә әв р'аст ә, һ'әвщәбуна хвә набинә.
- 21 Ферьси гәләк дәрһәдә һ'өкөме хвәда дьфькьрин. Ләма әвана бона қәдандьна Қануне дәрд дькәрһн, лә әв жь фә'мина Қануне дур дьман. Фәрһәнгеке р'уп'әла 521-да бьньһер'ә «ферьси» чь мәрвь бун.
- 22 а) Иса б) Чахе кә Иса пәй мьрһн-р'абуна хвәр'а чу әзмен.
- 23 Бь һатьна Исайә сәр дьне, вәхте ну - вәхте Пәймана Ну - дәстпекьр. Һинкәрһна ви бь кьред һ'зкьрһне бу. Ви т'әви хәрщгьр у гөнәк'ара жи хвар. Әва бона ферьсийа у Йуһ'әннайе ньхөмдар жи гәләки нәщайиз бу. Лә Иса чь гот?: «Сахләм нә һ'әвщә һ'әким ьн, лә нәхвәш». Мәсәлед п'арчә т'әзә у к'ьнщәд кәвьн, йан шәрава ну у мәшкәд кәвьн дьдьнә к'фше: Әв һәва накьн, өса жи һинкәрһна Иса у ферьсийа лә һәв нагьрһн.
- 24 К'әрәма хвә к'теба Мьзгинийе р'уп'әла 528-да бона фә'мкьрһна «Қанун» у «қанунзан» бьхунә. Бәндә һәр гав дьхвәзә қануна хвә хвәха чекә у дьфькьрә кә қанунқәдандьне ве р'ийа ви р'аст бькә. Гәләк бавәрмәнд һәнә кә һ'ышк у бинтәнг бунә мина ферьсийа. Әв пашда дьчьн, чьмки әв дьфькьрһн кә бавәри тыштәки әдәти йә. Бона фә'мина ве йәке Галати 2:15-21 у 2.Корьнт'и 3:6-да бьхунә.

- 25 Р'ожа шәмийе. Хэбат ве р'ожеда бона щьмэ'та Исраеле нэщайиз бу. Ле кърна шагърта хэбат бу?
- 26 Изьна ван ьэбу, чьмки эв бър'чи бун. Иса вьра ьин кър кэ ь'зкърьн у р'эм сэр қанунқадандьнер'а нэ. Ле қанунзана ль сэр Қануна Муса зедэ дькърьн у жийина мэрьва зэмэт дькърьн.
- 27 На, вана фэм нэдькър. Бона Иса р'эма Хвэде у бавэри сэр ьэр тыштир'а бу. Ви ньвисаред Қануне хьраб нэкър, ле эв ь'эму анинэ сери. Мэтта 5:17
- 28 Р'ожа шәмийе бона инсен ьатэ данине у Көр'е Инсан Хөдане р'ожа шәмийе йэ.
- 29 Даьд фэм кър кэ хвэйкърьна жийине сэр қадандьна Қанунер'а йэ. Мэ'на р'ожа шәмийе бона ве йэке хьраб нибу.
- 30 Вана р'ожа лэде к'ьфш кър, чьмки Иса р'ожа лэдеда жь нав мьрийа р'абу.

Дэрсэ 8 - Иса сэре ч'ийе даннасин дькэ

- 1 Чийаки незики гола Щэлиле
- 2 Шагъртед Иса у щьмэ'тэкэ гьран жь т'эмамыйа Щьбустане, Оршэлиме у дэве бэ'ра Суре у Сайде.
- 3 Эвана хвэст гөбдарийа ви бькьн, қэнщкърьн у азакърьна Иса бьстандана, чьмки қэват жь ви дэрдьк'эт.
- 4 Фэқир у дэвлэтийа. Ле эм ьинкърьна Исада дьбиньн кэ эв нэ т'эне пьрса ьэбуке йэ. К'эрэма хвэ Мэтта 5:11-12-да жи бьхунэ.
- 5 Дьжмьнед хвэ ь'з бькьн! Бьмбарэк кьн! Һ'эйфе ььлнэдьн, ле щи бьдье нэ ьерса Хвэде! Нэьельн хьраби сэр вэ к'эвэ, ле бь қэнщийе ьун сэр хьрабийе к'эвьн!
- 6 «Эз нэьатьмэ ньвисаред п'ехэмбэра у Қануне хьраб кьм, ле ван ь'эмуйа биньмэ сери».
- 7 Эм бунэ зар'ед Хвэде, лэма гэрэке эм мина Баве хвэ бьжин. Һ'зкърьн Қануна э'змен э
- 8 «Һэр чь кэ ьун дьхвазьн мэрьв бона вэ бькьн, ьун жи өса ванар'а бькьн».
- 9 а) Хөлам гэрэке ьивийа ахайе хвэ бэ у ь'ьшйар бьминэ.
б) Хөламе кэ хвэстьна ахайе хвэ занэ, гэрэке амьн бэ у к'аре хвэ бькэ.
- 10 а) р'еза 3-да: йед р'өь'фэқир,
б) р'еза 4-да: йед ь'эзни,
в) р'еза 5-да: йед шкэсти,
г) р'еза 6-да: йед т'и у бър'чийе р'астидандьне,
д) р'еза 8-да: йед дьлпақьж,
ж) р'еза 9-да: йед кэ э'дьялайийе дькьн,
з) р'еза 10-да: йед кэ бона р'астидандьне тенэ зерандьне,
е) р'еза 11-да: эв мэрьв кэ бона наве Иса тенэ бььөрмэт кърьне, зерандьне у бөхдана ль ван дькьн.
- 11 Бьра эшқ у ша бьн.
- 12 Һэде ван ль э'змана гэлэк э.
- 13 П'ехэмбэред Пэймаана Кэвьн,
- 14 Хве,
- 15 Хве хварьне тэм дькэ, гошт у пэйнир жь гэнибуне хвэй дькэ.
- 16 Ве бьгьрн бавэжьнэ нав дэст-п'ийа.
- 17 Мэрьвнэ нэхвэнди у нэзан щьмэ'т ьин дькърьн, мерк'ими бун, чьмки эв т'эви Иса бунэ.
- 18 Павлос тинэ бэр ч'эва кэ бавэрмэнд мина нэ'ма вэкьри нэ. Һэр кэс дькарэ бьхунэ.
- 19 Бь р'онаийе.
- 20 Кэ р'онаийе бьдье нэ ь'эмуйед т'эви ван дьжин.
- 21 а) Р'онайи бэр мэрьва шэwқ дьдэ,
б) кэ эвана кърьнед қэнщ бьбиньн,
в) у пасьне Баве мэйи э'змен бьдье.

Дәрса 9 - Қанунед П'адшатийа Хwәде

- 1 К'и (бе сәбәб) сәр бьре хwә ьерс к'эвә у тыштед хьраб wir'а бежә йан беьөрмәт кә, we бьбә дәйндаре диwane йан дәйндаре агьре доже.
Әм жи дьбежьн кә хәбәра нәхwәш кәла р'әш ә, чьмки әм заньн кә әм бь хәбәред хwә зә'ф нәһәдийе дькарьн бькьн. Ләма жи щәзайе гьран бона ве йәке һәд ә.
- 2 диwan, диwana щьвина гьрәгьра, агьре доже
- 3 К'и бь тәме хьраб жьнәке бьньер'ә...
- 4 «Дьле» мәрвада, әw щийе кә фькьр, хәбәр у кьред мәрва же дәртен.
- 5 а) Әw нә дөдө нә, ле йәк ьн. Әwед кә Хwәде кьрнә йәк, бьра мәрв жь һәвдө нәрәтинә.
б) зьнек'ари,
- 6 Чьмки Хwәде we щәза бьдә сәр wi мәрвә кә наве Wи бадльәwa бинә сәр заре хwә!»
- 7 на.
- 8 а) Һәгәр йәк шәмақәке ль р'уйе тәйи р'асте хә, йе дьн жи бьдә бәр.
б) Һәгәр йәк тә к'аши бәр диwane кә, кьрасе тә бьхwазә, п'оте хwә жи жер'а бьһелә.
в) Әм дькарьн жь һьзкьрна Иса ьин бьн.
г) Бәре хwә жь wi нәгөһезә йе кә дьхwазә жь тә дәйн бькә.
- 9 Иса мьр у қийәмәти станд wәки ьәр кәс бькарьбә бь баwәрийе аза бә. Р'өһ'е Пироз һьзкьрна Хwәде дькә нав мә у әw мә ьин дькә кә әм кьред wi бьқәдиньн.
- 10 Әм лома нәкьн, нәһәдийе нәкьн у һәв бьбахшиньн чаwa Хwәде бахшандә мә.
- 11 донздәь щара
- 12 Йе кә хере дьдә, бьра бь дьле р'аст бьдә, чьмки Хwәде буйә баве мә. (Qәнцийе бькә, р'ода бәрдә.)
- 13 а) Гава ьун дәа дькьн мина дөр'уйа нәбьн, ле бьк'әвьнә ода хwә, дәри ль сәр хwә бьгьрн у Бавә хwәр'а, кә найе дитьне дәайе хwә бькьн.
б) Мина п'утп'арьста п'ьр' хәбәр нәбьн. Әм нькарьн бь гәләк хәбәра Хwәде бьхапиньн.
- 14 Иса бь һатьна хwә нава мә у Хwәдеда кьрә әдьялайи. Әм чаwa зар' дькарьн итбара хwә wi бькьн. Ле бейи Иса әм нькарьн незики т'әхте Хwәде бьн. Һәгәр әм бь наве Иса дәа бькьн, әм анәгори хwәстьн у хәбәра wi дәа дькьн. Иса Йуь'әнна 15:1-8-да мәсәләк бона ве йәке гот.
- 15 Әм ль П'адшатийа Хwәде бьгәр'ьн кә р'астийа wi бьқәдиньн. Һьнге әw к'әмуйе мәр'а бенә дайине, чьмки Бав Хwәде занә чь мәр'а лазьм ә.
- 16 а) Наве Бав те пироз кьрне.
б) П'адшатийа wi һәйә.
в) Әмьред wi тенә сери. 3.П'адшати 8:41-43-да әм дькарьн бьхуньн, чаwa Сьлеман П'адша әв йәк дит.
- 17 а) кә нане р'оже р'ож бь р'ож һәбә
б) кә дәйнед мә тенә бахшандьне – чаwa кә әм дьбахшиньн
в) мә нәбә щер'ьбандьне
- 18 Гәрәке әм т'әви Хwәде гьредаийи бьн у гөмана хwә жи онда нәкьн. Һьнге әм дькарьн бь ч'әкед р'өһ'ани мьқабьли Мирещьн бьсәкьньн. Хwәде амьн ә! Әw наһелә кә әм жь қәwата хwә дәр бенә щер'ьбандьне. Ибрани 10:32-36 жи бьхунә.
- 19 Р'ожи щур'әки дәакьрне йә. Әм бәр Хwәде дьсәкьньн у ьивийа wi бьминьн. Әв сәр хварьн у вәхварьнер'а йә.
- 20 Хьзне хwәр'а ль әзмен бьщьвиньн, чьмки лазьм ә кә пе Хwәде дәwләти бьн.
- 21 п'әрәһьзкьрн - Мәрв т'әне бона хwә у wәхте ньа дьфькьрн у дьхwазьн хwәсәрихwә бьминьн. Готьнед Сьлеман 23:4 у 30:8-9-да жи бьньер'ә.
- 22 а) «К'и дькарә бь хәмед хwә дәқәке сәр әмьре хwәда зедә кә?»
б) «Бәре пешьн ль П'адшатийа Хwәде бьгәр'ьн у бькьн кә р'астийа wi бьқәдиньн...».
в) «Р'ожа сьбе we бона хwә хәма бькә. Хәмед р'оже бәси we нә».
- 23 «Лома нәкьн... Һун чь лома бькьн, әw ломә жи we ль wә бьбьн...».
- 24 Лазьм ә әм пешийе к'еране ч'әве хwә дәрхьн. Паше әм баш бьбиньн.

- 25 Бона кө қыршыке ч'эве б'ра дэрхын, лазым э эм ширэта Р'оһ'е Пироз б'гэр'ын.
- 26 а) Хөдан Хвөдейе хвө һ'з б'кә б' т'эмамия д'ле хвө, б' т'эмамия щанийа хвө, б' т'эмамия һ'ше хвө у б' т'эмамия қөвата хвө.
б) Һөвале хвө вөкә хвө һ'з б'кә.
Гәло Қануна зер' те бира тә? «Һәр чь кө һун д'хвазын мәр'в бона вө б'кын, һун ...»
- 27 а) Иса д'хвазә кө эм жь Баве э'мана б'хвазын, б'гэр'ын у дәри хын.
б) Гәрәке эм р'ийа зәмәт у дәре тәнг'ра б'к'эвнә э'мана.
- 28 Әв хвәр'а р'ийа ф'рә у бәр д'б'жер'ын кө д'бә бәрб' өндабуне.
- 29 Һ'эвза хвө жь п'ехәмбәрәд дәрәв б'кын, жь һинк'рьна шап.
- 30 б' бәрәд ван
- 31 а) «Нә мә б' наве тә п'ехәмбәрти к'рын?
б) у б' наве тә щын дәрх'стын?
в) у б' наве тә гәләк к'эрәмәт к'рын? »
- 32 «Жь м'н дур к'эвн, нәһәқно! М'н һун т'ө щар нас нәк'рынә». Ле ван мәр'ва чава кар'бун әв к'эрәмәт б'к'рана?
- 33 Ви гот'нед Иса д'б'һист у нәқәданд.
- 34 Иса Мәсиһ

Дәрса 10 - К'эрәмәтед Иса

- 1 а) Сәрсәд Щ'һу һ'з д'к'рын у к'ништ ванар'а ава к'р.
б) «Хөдан, зәмәте нәбинә, чьмки эз нә һежа мә кө т'ө бейи мала м'н».
в) «... М'н Исраеледа жи бавәрикә аһа йәкида нәдитийә».
- 2 Иса сәр нәбавәрийа ван зәндәг'рти ма.
- 3 а) көр'е жьнәбийе бажаре Найинда
б) қиза Йайиро
в) Лазар
- 4 а) Мьзгини набәжә чьма. Ле һ'але ви г'ран бу. Әви р'е пешийа Иса һаз'р к'р'бу у һьһа кәледа д'ма.
б) жь Иса
в) «Кор д'биньн, сәқәт д'гэр'ын, к'оти пақ'ж д'б'н, кәр' д'б'һен, м'ри р'ад'б'н у фәқирар'а жи Мьзгини те дайине.
У хвәзи ль ви, кө м'нда шьк нак'эвә».
- 5 а) Әвана гот'нед Йуһ'әнна р'аст һ'саб к'рын у һат'нә н'хөманд'не.
б) Вана хәбәрәд Йуһ'әнна қәбул нәк'рын, т'обә нәк'рын у нәһат'нә н'хөманд'не.
- 6 Фер'сийа нәхвәст кө фәм б'к'ра, Йуһ'әнна у Иса бона чь һат'бун. Әв жь әм'ре хвө р'азидун, һ'әвщәбун у мәщала хвө бона жийина ну нәд'дит'н.
- 7 а) Әве к'өлфәте хвө гөнәк'ар дит.
б) Әве бавәр к'р кө Иса ве һ'з д'кә у ве гөнәд ве афу кә.
в) Шьм'ун пешийе Иса қәбул к'р чава п'ехәмбәр, ле паше сәр к'ре ви ә'щәбмайи ма.
Ви қәбулк'рьна Иса бона гөнәк'арәд өса қәт фәм нәд'к'р. Һәләқәтийа Шьм'ун т'әви ван т'өнә бу у һат'на ве к'өлфәте мала вида, бона Шьм'ун қәт нәщайиз бу.
- 8 Шьм'ун хвө дәйндар нәд'дит. Ви фәм нәк'р кө қәт т'ө тыште ви т'өнә бу кө дәвса дәйне хвө б'да. Шьм'ун Қануна Хвөде д'қәданд, чава ви фәм к'р. Чахе Иса һатә мала ви, әви хвө дәрнәх'ст. К'эрәма хвө әв т'әви Зөхайо Луқа 19:1-10-да һьмбәри һәв б'кә.
- 9 «Тө чьма б' мәсәла хәбәр д'ди?»
- 10 Вәр'а һатийә дайине ... ле ванар'а нәһатийә дайине.
- 11 Хвөде һ'ш, ч'эв у гөһ да мер'в вәки б'бинә, гөһ б'дә у фәм б'кә. Һәгәр фәм накә жи, д'карә б'п'рсә. Бона в'р һәр кәс д'карә һинк'рьна Иса фәм б'кә. Ле щьм'әта сәр'ышк нахвазә фәм б'кә. Р'ожа ахрәте хәбәрәд Иса ве диwana ван б'кын.

Дәрса 11 - Чәнд мәсәлә

- 1 Иса әв мәсәлә нав чәнд мәсәлед майинда гот. Wi теда сөр'ед П'адшатийа Әзмана ын дькьрын. Wәхте хьзмәткьрына wi чава wәхте т'охьмр'ешандьне бу.
- 2 Иса т'әви шагьртед хwә бу у т'әмамыйа ә'лаләтер'а хәбәр да.
- 3 Иса әв мәсәлә ындава дьнеда гот, чава мәрвь теда хәбәра Хwәде дьстинын.
- 4 Иса әрд у мәрвь ынбәри ынв кьрын. Щур'ә-щур'ә әрд ынә: әрде дәве р'е, әрде кәвьри, тәлаше хwәлийе нә к'ур бу, әрде стьри, әрде қәнщ. Әw нишан (символ) ын бона щур'ә-щур'ә мәрвь.
- 5 Әрд бона т'охьм ызьр нибу.
- 6 Т'охьм Хәбәра П'адшатийа Хwәде йә
- 7 Чәнд мәрвь хәбәра Хwәде дьбьен, ле гөһ надьне у фәм накьн. Мирещьн те, әве хәбәре дьдьзә. Мәрвьед майин хәбәре дьбьен у қәбул дькьн, ле паше же дьк'әвьн. Вьра әйан ә кә т'әне қәбулкьрына хәбәре к'аре нәда мә, гәрә әм фәм кьн. Йе кә фәм дькә, борщдар ә ль гора we жи бькә, wәки бawәри дьле сах у қәнщда қайим бә. Мәрвьед өса бәре хwә дьдьн.
- 8 Нав әрде Хwәдеда = дьнйа йә.
К'идәре заред П'адшатийа Хwәде ынә, дьжмьн нав wанда ынкьрынед шаш бәла дькә.
- 9 Иса
- 10 Мирещьн
- 11 Мәрвь. Мәрвь чахе зиwane р'акьн, геньм жи пер'а дәрдьхьн, чьмки мәрвь нькарын дьле мәрва бьньер'ын wәки фьрқийа нава бawәрмәндед р'аст у қәлпда бьбиньн.
- 12 Н'әта р'ожа нандьруне = р'ожа ахьрийа дьнйае.
- 13 Мьлийак'әт
- 14 К'ура агьр
- 15 Мәрвьед р'аст we П'адшатийа Баве хwәда бьн у мина т'әве шәwқ бьдьн.
- 16 П'адшатийа Хwәде мина т'охьме хәрдале йә.
Иса әw р'ешанд у н'әта иро П'адшатийа Хwәде мәзьн дьбә.
- 17 ынәк ынвиртьр'шк т'әмамыйа ынвир тьрш дькә. Әса жи ынкьрына Иса мәрва дьгөһезә: Дьле wan нәрм дькә у жийина wan ширьн дькә. Бәлки пешийе т'әне мәрвәк йан к'омәла бьч'ук ә, ле әw дькарын пе шәдәтийа хwә щьмә'те бьгөһезьн. П'адшатийа Хwәде мәзьн дьбә.
- 18 а) Хьзна вәшарти: Мәрвәк хьзна вәшарти дьбинә, дьчә н'әму ынбука хwә дьфрошә у wi әрди дьк'ьр'ә.
б) Дөр'е қимәт: Мәрвәк дөр'е п'ьр' қимәт дьбинә, дьчә н'әму ынбука хwә дьфрошә у wi дөр'и дьк'ьр'ә. Нәр дө П'адшатийа Хwәде мина хьзна п'ьр' қимәт бона хwә дьстинын.
- 19 ынкьрына Иса мина т'ор'е йә. Сәр н'әму т'опа дьне ынәтә авитьне, wәки гәләка незики Хwәде кә, н'әта т'ор' т'ьжи бә. Р'ожа хьлазбуне мьлийак'әтед Хwәде we хьраба жь нав қәнщда бьбьжерьн.

Дәрса 12 - Иса дәрьәқа щәфа у мьрына хwәда дьбежә

- 1 а) Wана қәwат у н'өкөм жь Иса стандьн.
б) Wана П'адшатийа Хwәде даннасин кьр.
в) Wана бона р'е тыштәк ынлнәдан.
- 2 Хwәде амьн ә у нәр тыште кә лазьм бә, дькарә бьдә wan.
- 3 Тьрса wi әw бу кә Йуь'әннайе ньхөмдар жь нава мьрийа р'абуйә. Wi дьхwәст Иса бьдита.
- 4 Т'әне хwәст кә к'әрәмәтәке бьбинә. Гава нәдит, Иса бәқәдър кьр. Бawәри нава wида т'өнә бу

- 5 а) Теркьрына пенщ ы'эзара к'эрэмэтэкэ Хwэде бу.
 б) «Тө Мэсиые Хwэде йи». У Иса эв йэк qэбул кыр.
 в) «Көр'е Инсан гэрэке гэлэки щэфа бьк'ышинэ, жь алийе гьрэгьра бе т'эхсиркьрыне у кóшт'ыне, ле р'ожа сьсийа we жь мьрыне р'абэ».
 г) Иса да к'ьфше кó бь мьрына хwэ эви щарэке бона ьэр wэкти хwэ кьрэ qóрбан у гóнед мэрьва ьылда сэр хwэ.
 д) Иса жь гóнэ-азабуна ы'эта-ы'этайе дэст ани. Эw исафа мэ жь кьред хьраб паqьж дькэ, wэки эм хьзмэтк'арийе Хwэдейе сах'ра бькьн. К'эрэма хwэ фэр'энгоке р'уп'эла 522-да дэр'ьэца «хьлазбун у хьлазкьрда» бьхунэ.
- 6 а) Бэле, чьмки р'энге Иса ьатэ гóбаст'ыне, к'ынщед wi чил-qэрqаш бун. Дэнгэк жь э'wра ьат кó гот: «Эв э Кóре мьн, Бьжартийе мьн!»
 б) Эwана бона мьрына Иса хэбэр дьдан.
 в) Иса бу эw бэрхе бьжарти беqöсур. Эви гóнед мэ бэдэна хwэда р'акьрыне сэр хач у дэwса мэ мьр .
- 7 а) Иса хортэки щьнак'эти qэнщ кыр. Лэма щьм'эт сэр мэзынайийа Хwэде зэндэгьрти мабу.
 б) Һун ван хэбэра бира хwэда хwэй кьн: «Кóре Инсан we бьк'эвэ дэсте мэрьва». (дэсте дьжмьна)
- 8 а) Дэwса к'ин-бохе ы'зкьрыне бьдынэ к'ьфше. (ль стэйрке бьньер'э!)
 б) «Рувийар'а qól ьэнэ, тэйрэдэд э'зменр'а жи ьелин, ле көр'е Инсан щик т'óнэ кó сэре хwэ ле дайнэ».
 в) «Бьра мьри мьрийе хwэ дэфьн кьн. Тó ьэр'э П'адшатийа Хwэде даннасин кэ».
 г) «К'и кó дэсте хwэ датинэ сэр к'отане у ль пышт хwэва дьньер'э, эw нэ ьежайи П'адшатийа Хwэде йэ».
- 9 Шагьрта к'эрэмэтед мэзын дит'ын у бawэр кыр кó Иса Мэсиые Хwэде йэ. Wана жи qэwат у ы'óкóм жь Иса стандьн кó хwэха к'эрэмэта бькьн. Һ'эта ьынге эw зэф бь э'мьре хwэ сэр we дьне мьжул дьбун. Лэма ван фэм нэдькьр Иса чьма дэр'ьэца мьрына хwэда хэбэр дьда. Ле бэле Иса ье гэлэк бона э'мьре ы'эта-ы'этайе хэм дькьр. Бона кó р'ийа э'змана мэрьвар'а вэкэ, эw бу мэрьв, нав мэрьвада дьжит у э'мьре хwэ бона гóнед ван кьрэ qóрбан. Һэгэр эм дьхwазьн э'мьре хwэ хьлаз кьн, гэрэ эм пэй Иса ьэр'ьн у хаче хwэ ьылд'ьн. Бь хэбэред дьн: Гэрэке эм ьин ььн ль гора qэйдэ-qанунед П'адшатийа Хwэде бьжин, к'идэре йе ьэри бьч'ук дьбэ йе ьэри мэзын.

Дэрсa 13 - К'амьлт'ийа хьзмэтк'арийа Иса

- 1 На. Хóдан ы'эфтедó шагьртед майин жи бьжарт'ьн.
 2 «Бь дэве дó йан се шэ'да ьэр тышт избат бэ».
 3 Йуь'энна у 70 шагьрт пешийа Иса ьат'ьнэ шандьне wэки щьм'эте бона ьат'ьна wi ьазьр кьн.
 4 Хэбата П'адшатийа Хwэдеда минани нандьруне йэ. Гэлэк «п'алэ» лазьм ьн. К'идэре шагьрта тыштэк нэдит, Иса зэвийе зэр дит, awа готи мэрьвед ьазьркьри.
 5 Бьра ьиви жь Хwэде кьн кó п'алед майин жи бышинэ.
 6 Чава Иса сэр дьне дьжит óса жи шагьртед wi: Нава гэлэк чэтьнайийада эw ы'эwщэ Хwэде нэ wэки wана хwэйи кэ.
 7 «Эви хwэ ньмьз кыр, ы'эта мьрьнер'а жи qайл бу».
 8 Кó бawэрийеда ьэр'ьн. Баве э'змен we бьдэ, чь wанар'а лазьм бэ.
 9 Бьра we маледа бьминьн у хварьна кó бьдынэ ван жи бьхььн. Мал бь мал нэгэр'ьн.
 10 Эw дькар'ьн мьqабьли т'эмамайя qэwата дьжмьн бьсэкьньн, ьэгэр бэр Хwэде шкэсти бьн. Мирещьн we жь ван бьр'эвэ.
 11 Шагьрт ша бун гот'ьн: «Хóдан, щьн жи сайа наве тэ ельми мэ дьбун».
 12 «Ша ььн кó навед wэ ль э'змана ньвисар ьн».

- 13 Иса дит кӧ хвэстына Хвэде те сери.
- 14 Қәншиқьрын у хылазбун - Мәрвь бь р'эма Хвэде жийина һ'эта-һ'этайе дьстинэ, нэ бь херкьрыне.
- 15 Лазьм э кӧ ви бавэр бькьн йе кӧ Хвэде эв шандийэ.
- 16 ... вэки мәрвь Хвэде нас кьн ... у ӧса жи Иса Мэсиһе кӧ Хвэде шандийэ.
- 17 «Бавэрийа хвэ Хӧдан Иса бинэ, те нэфэред хвэва хылаз би».
- 18 Ва ньа йэ р'ожа р'эм-к'эрэме! Ва ньа йэ р'ожа хылазбуне!
- 19 Һэгэр һ'зкьрын дьле вида һэбуйа we заньбуйа һэвале ви к'и йэ.
- 20 Самэрийе қәнщ йе бьриндар мина хвэ һ'з кьр. Гэло Қануна зер' чь дьбежэ, Мэтта 7:12-да?
- 21 Бона к'аин у леви фэрз бу вэки пақьжти у вэхтда хьзмэтк'арийа хвэ п'арьстгэһа Оршэлимедэ бькьн. Р'уп'эла 506-7 фэрһэнгокеда дэрһэқа ванда бьхунэ.
Иса эв мäsэлэ гот вэки мәрвь фэм кьн: Һэгэр мәрвь хьзмэтк'арийа Қануне сэр жийина мәрвар'а дьгьрын, эв дӧрүти йэ. Эв чава дькарын бэр Хвэде бьсэкьнын у бона щьмэ'те дӧа бькьн, һэгэр тэнгасийа һэвале хвэ набинын?
- 22 «Гӧне ви ле һат» ...у чу алиқ'ари даһе.
- 23 Бь хуна Иса, ава готи бь мьрына ви.
- 24 Иса бона һ'эму хэмед мэ хэм дькэ.
- 25 «Тӧ чь жи сэр ви зедэ хэрщ ки, ... эзе ль тэ вэгэр'иньм». Йе Самэри да чь кӧ лазьм бу; эв дьреж нэфькьри. Эм жи дьбежын: «Дэсте мэр'да дэрмане дэрда». йан «Хере бькэ, р'ода бэрдэ!»
- 26 Бэле. «Хӧдан, мэ һини дӧакьрыне кэ».
- 27 а) Баво, наве тэ пироз бэ.
б) П'адшатийа тэ бе.
- 28 Тэне һэгэр эм жи һазьр бьн, кӧ һ'эму дэйндаред хвэ бьбахшиньн.
- 29 Чава эм жь досте хвэ дьхвазьн, һе зедэ эм жь Хвэде дькарын бьхвазьн.
Хвэде нэ мәрвь э кӧ р'азе. Эв һазьр э кӧ бьдэ чь мэр'а лазьм э - у һе зедэ дьдэ.
- 30 **Бьхвазьн** һуне бьстиньн, **бьгэр'ьн** һуне бьбиньн, **дэри хьн** we бэр вэ вэбэ.
Чьмки к'и кӧ дьхвазэ дьстинэ, к'и кӧ дьгэр'э дьбинэ у к'и кӧ дэри дьхэ бэр ви вэдьбэ.

Дэрсэ 14 - Иса у ферьсийа

- 1 Щьнэки лал
- 2 Бэле
- 3 «Эв бь һ'ӧкӧме Бэлзэбуле сэрвере щьна дэрдьхэ». Дэрһэқа Бэлзэбулда р'уп'эла 498-да бьхунэ.
- 4 Һэгэр Мирещьн нава хвэда бет'ьфақ бэ, п'адшатийа ви we чава бьминэ?
Бона Иса алиқ'арийа Мирещьн нэ лазьм э.
- 5 Иса бь дәсте Хвэде щьн дэрдьхьстын.
- 6 Эва ньсыла хьраб э, нишанэке дьхвазэ.
- 7 Хвэзи ль ван, йед кӧ хэбэра Хвэде бьбьһен у пек биньн.
Иса хвэст кӧ мәрвь р'астийе нас бькьн вэки аза бьн. Ле пьрса э'лалэте һэфе Иса бу кӧ һин бькэ. Бь хэбэред дьн: «Мэзынайийа тэ избат кэ у эме пэй тэ бен».
- 8 Уньс жь Хвэде һатэ шандьне Нинэвайер'а у бу нишанэқ бона ван. Ви гот: «Һэгэр һун т'обэ нэкьн һуне ӧнда бьн». У мәрвевед Нинэвайе жь гӧнэкьрыне вэгэр'ийан. Ӧса жи Иса гот: «Т'обэ кьн чьмки П'адшатийа Э'змен незик буйэ», ле щьу вэнэгэр'ийан. Иса жь Уньс гэлэқ мәстър бу. (Мэ'на Мэтта 12:39-да һьнэки башқэ йэ.)
- 9 Эвана тэне бона пақьжийа тыштед дэрвава хэм дькьрын, ле дьле ван һьндӧр'ва т'жи хьраби бу.
- 10 Шэш щара
- 11 а) Ферьсийа нава қэдандьна Қанунеда һэқи у һ'зкьрына Хвэде авитьбунэ пышт гӧһе хвэ.
б) Вана баред гьран данэ сэр мьле мәрва, ле т'гликэ хвэ жи нэданэ сэр ван бара.

- 12 Эw дьрълръллин, бона гэлэк тышта мир'а дьк'этынэ д'эwe. Дьжмьнатиya ван зедэ дьбу.
- 13 Ёинкьрына ферьсийа дөр'ути бу.
- 14 Бэр Хwэде тыштэки вэшарти т'өнэ кö к'ьфш нэ бэ.
- 15 а) К'и кö бэр мэрьва Иса иррар кэ, Көр'е Инсан жи we wi бэр мьлайак'этед Хwэде иррар кэ.
- б) К'и кö Иса бэр мэрьва инк'ар кэ, эwe жи бэр мьлайак'этед Хwэде бе инк'ар кьрыне.
- 16 «Бефэ'мо! Ишэв р'öһ'е тэйе жь тэ бе стандьне. Эв һэбука тэ бэрэв кьрийэ we к'ер'а бьминэ?»
- 17 «Öca we бе сэре һэр кэси, ... йе кö пе Хwэде дэwлэти набэ».
- 18 «Бона э'мьре хwэ хэма нэкьн ... чьмки э'мьр жь хварьне қимэттьр э у бэдэн жи жь к'ьнца».
- Бь хэбэред дьн: Хwэде э'мьр да у эw э'мьре мэ хwэйи дькэ.
- 19 Ль П'адшатиya Хwэде
- 20 Ль Бав хwэш һат, кö п'адшатиye бьдэ ван.
- 21 К'иське кö нар'ызэ у хьзна э'зманайэ кö кем набэ. Чьмки һэбука ве дьне öнда дьбэ, ле хэбата мэ бона П'адшатиya Хwэде дьминэ. У хьзна мэ к'идэре бэ, дьле мэ жи we ль we дэре бэ.
- 22 Гэрэке эw мина хöлама бона һатына Иса һазьр бьн, һ'эта кö ахайе ван вэгэр'э.
- 23 Бона хэбатк'аред П'адшатиya Хwэде.
- 24 Амьн у сэрwахт (р'еза 42-да)
- 25 Хöдан we wi бькэ сэрwере т'эмамииа һэбука хwэ.
- 26 Эw хöлам сэрwерийа кö стандийэ бона хwэ да хэbate.
- 27 Хöдан we wi қэт-қэти кэ у п'ара wi we т'эви дөр'уйа кэ.
- 28 Дöбарэ ф'эмин вьра һэнэ: 1. Ё'ьзкьрына Иса кö хwэ да қөрбан бона мэрьва, мина егьр дьле мэрьва дьк'эвэ. Йед кö хэбэра wi қэбул дькьн, хwэха дьбьнэ алав у шэwқ дьдьн.
2. Алава тэнгасийе, чьмки бавэрмэнд тенэ зерандьне.
- 29 Иса жи һатэ зерандьне у жь мьрына хwэ хэбэр да.

Дэрсa 15 - Иса дэрьэқа we диwанеда хэбэр дьдэ йа кö we бе

- 1 Э'мьре йед р'аст баш дэрбаз дьбэ, ле гöне гөнэк'ара we бе сэре ван.
(Сэрьатиya Ибо бинын бира хwэ.)
- 2 «Фьрқи т'өнэ, чьмки һ'эмуя гөнэ кьр у нэгьиштынэ р'умэта Хwэде».
- 3 Эw бе бэр дьма у бадийэwa щи гьртийэ.
- 4 Дара һежире бэре хwэ дьдэ, зэ'ф хэбат бона we нэ лазьм э. Ёэгэр бэр нэдэ, ахьрийеда we бе бьр'ине. Öca жи we һэқ буйа кö хэбэред Иса нава мьлэте wiда бэр бьдана. Дара һежире бона мьлэте Исаел нэхшэк бу.
- 5 Эw сэрwер йэки сэр'т бу, чьмки wi мэ'нийа Qануне ф'эм нэдькьр. Qэдандьна Qануне бе р'эм у һ'ьзкьрыне п'уч' э у Хwэде хwэш найе. Лэма Иса гот: «Дөр'уно!»
- 6 Иса ван мэрьва нас дькэ кö дэре тэнгр'а дэрбаз дьбьн: Бахшандьна гөнед хwэ жь wi дьхwазьн у э'мьре Бав Хwэде дьқэдиньн. Ле хьлазкьрын жь бавэрийе те, нэ жь кьред мэ. Гэрэ эм ве йэке т'эвиһэв нэкьн. (Щьбуда бинэ бира хwэ.)
- 7 «Ль wьр we бьбэ гьри у ч'ьркэ-ч'ьрка дьрана».
- 8 а) «Р'абэ, жь вьр һэр'э, чьмки Ёеродэс дьхwазэ тэ бькөжэ».
- б) «Аwa мала тэ we хьраб бьминэ». (Бажаре Оршэлим сала 70-да һатэ хьрабкьрыне у щьбу жь wэлэте хwэ һатынэ дэрхьстьне.)
- 9 Мьлэте Исаел һинкьрынед Иса т'эхсир дькьрын, йан қэбул нэдькьрын.
- 10 Иса хwэст кö зар'ед Исаел öca быщьwанда, чаwa мьришк щущукед хwэ бьн баскед хwэда дыщьвинэ. Бь хэбэред дьн: Иса хwэст wана хьлаз кэ у бинэ э'змана, ле эw сэр'ьшк бун.
- 11 Эwана нэдьхwэстьн. Эwана п'ехэмбэр дькөштьн у шандийед Хwэде дьданэ бэр кэвьра.

- 12 «Ронайи ыатэ дыйайе, ле мэрыва тэристани жь ронайийе зедэтыр ы'ыз кыр». Иро жи мэрыв хэбэра Хвэде дыбьен, к'эрэмэт дыбиньн, ле бавэр накын.
- 13 Ферьсийа хвэ бьльнд дьгьртин, ле Иса эв бэр ч'эве шьмэ'те ньмыз кырын. Лэма вана кыр кё шашийа Иса бьбиньн.
- 14 Вана нькарьбу тыштэк щаб быда, чьмки Иса р'асти гот.
- 15 На, Иса жь мэрыва нэдьтэрсийа.
- 16 «К'и хвэ бьльнд бьгьрэ, we ньмыз бэ у к'и кё хвэ ньмыз бьгьрэ, Хвэде we ви бьльнд кэ».
- 17 Эв шкэсти бу у бона тэмама бу хёлам.
- 18 Һ'ызкырын у к'ин. Иса кё бьнйаг'а хвэда Хвэде бу, бу хёламе мэрыва. Бав Хвэде эв бьльнд кыр.
Мирещын мэрыв нава гёнада бьндэст кырын, вэки хвэ бьльнд бькэ. Бав Хвэде эв ньмыз кыр.
- 19 «... Эз шкэсти мэ у дьлмылаим ым...»
- 20 К'обари бэр ч'эве Хвэде р'эш э. К'обар-бабахи мэрыва бьёормэт дькэ, лэма мэрыве к'обар we бьк'эвэ.
- 21 Эм дьхвазьн мина Баве хвэ к'амьл бьн. Мала мэ мала ви йэ у меван меванед Хвэде нэ!
- 22 Р'ожа р'абуна р'астайэ жь мьрыне, р'ожа ахьрэте.
- 23 На. Ван заньбу кё т'эглифкыри бун, гэрэ эв ыазьр бьн. Йе ну зэшьщи бьра к'олфэта хвэ жи банийа.
- 24 Эв т'эне бь хвэ мьжул бун, лэма вана фьррийа тыштед мэзын у бьч'ук нэдит.
- 25 Хвэде дьхвазэ кё мала ви т'ьжи бэ, Һ'эму жь гөнэкырыне вэгэр'ьн, вэки т'ё кэс онда нэбэ. Хвэде ыэр кэси жь Һ'эму мьлэта т'эглиф дькэ.
- 26 Гёьдарийа ындава Хвэдеда сэр ыэр тыштир'а йэ.
- 27 Шагьрт we мина мамосте хвэ бенэ зерандьне, чьмки дьжмьнатийе нава мэрывед нэгёьдар у заред П'адшатийа Хвэдеда we ыэбэ.
- 28 Йе кё дьхвазэ пэй Иса бе, бьра пешийе бьфькырэ, паше бе.

Дэрсэ 16 - Иса ыэдийа хьзмэтк'арийа хвэ э'йан дькэ

- 1 Иса мина ы'эким ыатьбу дьне у бь ван мэсэла фьрқи нава ыинкырына хвэ у йа қанунзанада э'йан кыр: «...Йед нэхвэш ы'эшьце ы'эким ын ... Эз р'эме дьхвазьм нэ кё қорбане».
- 2 Ферьсийа т'ьре кё ы'эму шьмэ'т Қануне ыызанэ, нақэдинэ у лэма ньфьр' ле йэ.
- 3 Хэрщгьр у гөнэк'ара, ферьси у қанунзанар'а.
- 4 Ль тыштэки ондабуйи те гэр'андьне. Гава те дитьне, шьван у к'олфэт т'эви дэр у щинара гэлэк ша дьбьн. Чава ль сэр э'рде мэрыв ша дьбьн ыэгэр тыште ондабуйи бьбиньн, оса жи ль э'змен мьлайк'эт ша дьбьн бона гөнэк'арэки кё т'обэ дькэ.
- 5 Хвэде. Эв ль ван мэрыва дьгэр'э, йед кё дури ви к'этьнэ.
- 6 а) «... Чь кё п'ара мьн дьк'эвэ, бьдэ мьн».
б) «Эз иди нэ ыежайи кёр'тийа тэ мэ. Т'эне мина п'алэки хвэ мьн қэбул кэ».
- 7 Кёр' мала хвэ ыьшт у ы'эму ыэбука хвэ п'уч' кыр, паше к'этэ нав бэраза. Чахе кё тэнгасийеда т'эне дьма, бав ани бира хвэ. (Бэраз нава шьбууйада гэлэк ы'эрам дьхатэ ы'эсабе.)
- 8 р'эза 14-да: «...тыштэк дэстда нэма», р'эза 17-да: «...эз вьра бьр'чина дьмьрьм».
- 9 «Гава эв сэр ы'ыше хвэда ыат...». Бь хэбэред дьн: ы'але гьранда ви суще хвэ дит у п'ошман бу.
- 10 «Эз ыэр'ымэ щэм баве хвэ у шир'а бьжьм: «Баво, мьн бэр тэ у э'змен гөнэ кыр».
- 11 «Гава ые дурва баве эв дит, дьле ви сэр шэшьти, бэрбь ви бэзи, эв ы'эмез кыр у р'амуса».
- 12 «Баво, мьн бэр тэ у э'змен гөнэ кыр. Эз иди нэ ыежайи кёр'тийа тэ мэ».

- 13 Бав гот: «... эм ша бьн, чьмки эв көр'е мьн мьри бу, сах бу, ондабуйи бу, ьатэ дитьне». Паше жи чөхе лапи р'ьнд, гөстил у сол данэ ви. Эв иди фэ'мдарийэ эв чава көр' алийе Баведа ьатэ қэбулкьрьне.
- 14 На. Эв ьерс к'эт у нэхвэст ьэр'э ььндөр' кө бьре хвэ бьбинэ у т'эви ви бьхвэ.
- 15 а) Ви гот: «... тэ карэк жи нэдайэ мьн...».
- б) Ви гот: «...эв көр'е тэ...», бь хэбэред дьн: «Эв иди нэ бьре мьн э. Тө нэьэқийе дьки, баво. Эз көр'е тэьи р'аст ьм, чьмки мьн ьэр гав гө'ра тэ кьрийэ». Көр'е мэзын хвэ жь бав у бьре хвэ дур хьст.
- 16 «Лаво, тө ьэр гав т'эви мьн и у ь'эму ьэбука мьн йа тэ йэ...».
- Эм ььра дьбиньн кө көр'е мэзын баве хвэ р'аст нас нэкьр, лэма жи бахшандьна ви фэ'м нэкьр.
- 17 Ферьси у қанунзана жи бина хвэ тэнг дькьр, чьмки Иса хэрщгьр у гөнэк'ара қэбул кьр. Унисе п'ехэмбэр аьа фькьри гава ьатэ шандьне Нинэвайе у гөнэк'ара ве дэре т'обэ кьрын.
- 18 Эв мина пэзед хальфи бун, ле вэгэр'ийанэ щэм шьване хвэ.

Дэрсa 17 - Чэнд даннасинкьрьнед Иса р'ийа Оршэлимеда

- 1 Вана ьэбука хвэье мале бадиьэва п'уч' кьр.
- 2 а) На, эви хвэст ви дэрхэ.
- б) Вэ'илхэрщ бь ақьли бона вэхте ве бе хэм кьр. Оса жи борще мэ йэ кө бона вэхте бе бьфькьрын.
- 3 Дьле мэ бьра Хвэдер'а бэ, нэ кө п'эра.
- 4 Һэгэр Хвэде ахайе мэ йэ, эме нава ьэбука нэр'астда амьн бьн, паше жи нава ьэбука р'астда.
- 5 а) Вана қэрфе хвэ ль Иса дькьрын.
- б) Эв п'эрэь'ыз бун, лэма нэхвэстын бьбьен.
(Мэрьв дьфькьрин кө дэвлэмэндти дөайе Хвэде йэ у жийина р'аста ьэр гав баш дэрбаз дьбэ.)
- 6 Вана хвэ бэр мэрьва р'усьпи кьр, нэ кө бэр Хвэде.
- 7 Лазар бьрынэ щэм Бьраьим, йе дэвлэти ьат дийаре мьрийа.
- 8 Дьле Лазар щэм Бьраьим р'ьь'эт бу, ле мэрьве дэвлэти щэфа дьк'ьшанд.
- 9 а) «Ль мьн вэрэ р'эме. Лазар бышинэ, бьра ььнэки мьн ьеса кэ».
- б) «Эз ьиви жь тэ дькьм, тө Лазар (йэки мьри) бышинэ мала баве мьн... кө т'эмийе бьдэ саха...».
- 10 «Бинэ бира хвэ, кө тэ қэнцийед п'ара хвэ нав зэмане э'мьре хвэда стандьнэ
- 11 «Һэгэр гөьдариа Муса у п'ехэмбэра накьн, йэк жь мьрийа р'абэ жи, диса эвана бавэр накьн».
- 12 «Муса у п'ехэмбэред ван ьэнэ. Бьра гөьдарийа ван бькьн».
- 13 «Гэлики бэбьни нава мэ у вэда ьэйэ».
- (Эм ньзаньн эв чь бэбьни йэ, ле Иса гот кө мэрьв нькарын дэрбази ььр бьн.)
- 14 Набэ кө сэбэбийа жьр'ек'этьне т'өнэ бэ.
- 15 «Вэй ль ви. Вир'а ье қэнц э, кө бэрэшэк стуйе вива бе гьредан у авитьне нава б'эре».
- (Вьра э'йан дьбэ кө Хвэде ьэр нэьэқийе дьбинэ.)
- 16 На. (Иса дьхвазэ кө эм ьэр гав ьазьр бьн кө гөна бьбахшиньн. Алийе дьнва жи дьхвазэ бьре мэ жи жь гөнэкьрьне вэгэр'э.)
- 17 «Бавэрийа мэ зедэ кэ».
- 18 «Һэгэр бавэрийа вэ вэкэ ь'эбэкэ т'охьме хэрдале ьэбэ у ве дара т'утер'а бежьн: Жь ььр р'абэ у бэ'реда дач'ькэ, эве йа вэ бькэ...».
- 19 Бь сэрвертийа Р'ө'ь'е Пироз.

- 20 Wi дит кӧ паџж буйӧ, вӧгӧр'ийа, бь дӧнгӧки бьльнд шькьри дьда Хвӧде, хвӧ дӧвӧр'у авитӧ бӧр ньгед Иса. (Бинӧ бира хвӧ кӧ щьу жӧнийанӧ йед самӧри.)
- 21 П'адшатиџа Хвӧде п'адшатиџкӧ р'ӧб'ани йӧ у ньада бь бавӧрийе нава бавӧрмӧндада хӧйӧ; ӧw ашкӧрӧ найе, Р'омайи 14:17.
- 22 Пьрсӧ ферьсийа дӧрхӧџа п'адшатиџа сийасӧтиџа бу.
- 23 Р'оџа Кӧр'е Инсан ньшкева we бе. Њнге we ӧса бӧ чава кӧ р'оџед Нӧбь у Лутда бу: Мӧрвь бавӧр накьн, лӧма хазьр набьн.
- 24 Чава бьруск жь алики ӧзмен бьрџ дьдӧ у т'ӧмамийа ӧзмен р'онайи дькӧ...».
- 25 «Кӧр'е Инсан гӧрӧке щӧфа бьк'ышинӧ у жь ви мьлӧти бе т'ӧхсиркьрьне».
- 26 Ӧw бе Хвӧде у бе иман дьминьн, жь бой ве йӧке хьраб дьбьн.
- 27 Мӧрвь дьхьн, вӧдхьн, дьзӧвьщьн... у нахвӧзын Хвӧде рӧбул кьн. Ле Иса we ньшкева дьса бе.
- 28 Хвӧде we мӧрвьед хвӧ бьбьжерӧ у вана хьлдӧ, йед дьн we бен хьштьне.
- 29 а) Њ'ӧвщӧ йӧ кӧ шагьрт хьр гав бь дьле р'аст дӧа бькьн у ащьз нӧбьн.
б) Бӧле, Хвӧде we дӧстхвӧда хьрйие бькӧ.
- 30 а) На.
б) Жьнӧбийе зӧмӧт дьда х'акьм.
- 31 «...йед кӧ хвӧха хвӧда гӧман бун, йанчийӧ ӧвӧ р'аст ьн у х'ӧмуйед майин бӧр тыштӧки х'ӧсаб нӧдкьрьн».
- 32 «... К'и хвӧ ньмьз бьгьрӧ we бе бьльндкьрьне». Хвӧде жь мӧрва рӧнщьтър дьле ван нас дькӧ.
- 33 Гӧрӧке ӧм П'адшатиџа Хвӧде мина зар'окӧке рӧбул кьн. Њнӧки бьфькьрӧ, зар'ок чава тен щӧм баве хвӧ? К'ӧрӧма хвӧ 1.Пӧтрус 2:1-4-да бьньхӧр'ӧ Пӧтрус бона ве йӧке чь гот.
- 34 а) р'еза 19-да: «... Рӧнщ т'ӧне Хвӧде йӧ, пештьри ви кӧсӧки дьн т'ӧнӧ...».
б) р'еза 22-да: «... хьр тыште хвӧ бьфьрошӧ, бӧлайи фӧџира кӧ,... »
в) р'еза 20-да: «Тӧ т'ӧмийа зани...» р'еза 22-да: «Тыштӧки тӧ хе кем ӧ...»
г) р'еза 24-да: «Чьџас зӧмӧт ӧ бона йед хвӧйиӧбук кӧ бьк'ӧвьнӧ П'адшатиџа Хвӧде».
- 35 Дьле ви п'ӧрӧхьз бу. Щийе пешьн дьле виџа Хвӧде нибу.
- 36 а) «П'ӧрӧхьзи каникӧ хьр шур'ӧ хьрабийе йӧ».
б) «Мӧ т'ӧ тышт нӧанийӧ дьне у ӧме нькарьбьн т'ӧ тышти жи бьбьн».
- 37 «Ӧwe ве дьне хе зедӧ бьстиньн у дьнйа дьнда жи жийина х'ӧта-х'ӧтайе».

Дӧрса 18 - Иса дьчӧ сӧр р'ийа щӧфа

- 1 Ӧвана гӧлӧки бӧр хвӧ к'ӧтън. Вана т'ӧ тышт фӧм нӧкьр, ӧв йӧк жь ван вӧшарти бу.
- 2 Шагьрта т'ьре кӧ Иса хат вӧки ви зӧманиџа П'адшатиџа Исраеле (Давьд) ль ван вӧгӧр'инӧ, чава п'ӧхӧмбӧр готьбун. Ле вана хе фӧм нӧкьр кӧ П'адшатиџа Хвӧде п'адшатиџкӧ р'ӧб'ани йӧ. Ӧw бь хатьна Иса незик буйӧ, х'ӧта про хӧйӧ у х'ӧта-х'ӧтайе we бьминӧ.
- 3 Wi хвӧст кӧ мӧрвь ӧса бавӧр кьн, вӧки хвӧстьна дьле хвӧ р'аст бежьн. (р'еза 41-42-да)
- 4 Бавӧри бейи кьра мьри йӧ. (мина бӧдӧна бе р'ӧб')
- 5 «Бавӧри жь бьхьистьне те у бьхьистьн жи жь готьнед бона Мӧсиь».
- 6 Ӧм тенӧ щер'ьбандьне, вӧки хальсийа бавӧрийа мӧ хе бь римӧт к'ьфш бӧ.
- 7 Бавӧри, гӧман у х'ьзкьрьн.
- 8 а) Иса т'ӧви шагьртед хвӧ бу у ӧw тьрсийан.
б) Пӧтрус тьрсийа у дӧдльи бу, чахе ӧви ль байе рӧйим ньхӧр'и.
в) Шагьрта т'еркьрьна х'ӧзара дит, дьса жи жь бьр'чибуне тьрсийан.
- 9 а) Ӧw пеш х'ӧмуйава жь гӧнӧкьрьне вӧгӧр'ийа у ви нӧхӧџи к'ӧ кьрийӧ, ле вӧгӧр'анд.
б) Р'еза 9-10-да: «Иро ӧв мал хьлаз бу, чьмки ӧва жи зар'а Бьраим ӧ».
- 10 «Бона ве йӧке Кӧр'е Инсан хат, вӧки ль йед ӧндабуйи бьгӧр'ӧ у хьлаз кӧ».

- 11 а) Эw ыат кӧ ль йед ондабуйи бьгэрэ у хьлаз кэ.
 б) Иса we бона ве йэке бе кӧштӧне.
- 12 Wi заньбу кӧ we вэгэрэ щэм Баве хwэ, ле шагьрта т'ьре П'адшатийа Хwэде we зутьрэке сэр дьне к'ьфш бэ.
- 13 Иса чу э'змана.
- 14 Жь Бав Хwэде
- 15 Исайте П'адше Э'змана, we диса вэгэрэ ве дьне.
- 16 Шагьрт гэрэке чь кӧ жь Иса стандьнэ бона к'ара wi бьдьянэ хэбате.
 (хьлазкьрын, ь'ызкьрын, wэxт, qэwат, наси...)
- 17 Һ'эта кӧ Иса вэдьгэрэ, ьэр шагьрт борщдар э пе хэбэр у кьред хwэ бона Иса бьхэбьтэ, мина wэк'илхэрще амьн.
- 18 Эw ьнэлийед ве дьне нэ, пешийе щьу, паше жи ь'эмуйед кӧ Иса т'эхсир дькьн.
- 19 Шэш р'ож
- 20 Мала Шьмь'уне к'отида
- 21 Эw ыатын, wэки Иса у Лазаре кӧ жь нав мьрийа р'акьрийэ, бьбиньн.
- 22 Wана хwэст нэ т'эне Иса ле Лазар жи бькӧжьн.
- 23 Пэтрис у Йуь'энна
- 24 Бона кӧ готьна Зэкэрийае пехэмбэр бе сери.
- 25 а) Иса бь дэсте нэр'аста ыатэ кӧштӧне. (Жь р'омайийа, чьмки изьна щьуьйа т'ӧнэ бу кӧ мэрьва бькӧжьн.)
 б) Бона wi Хwэде ье пешда qьрар кьрбу у бь изьна wi эwa qэwьми.
- 26 «Барабас бона мэ бэр'дэ! Эwi (Иса) хач кэ!»
- 27 Дьле ь'эму мэрьва wива э'йан бу.
- 28 Щьмэ'те Иса wэкэ Мэсиье сийасэти qэбул кьр, ле э'дьялайийа Хwэдейэ р'аст нэбьжарт. Иса заньбу кӧ чь диwане we паше бьята сэре wан у дьле wi сэр wан шэwьти.
- 29 «Мала Хwэде бона ь'эму мьлэта мала дӧа йэ». Иса ь'эwша П'утп'арьста паqьж кьр, чьмки эв щийе дӧакьрьне бона wан бу. К'эрэма хwэ хэрита п'арьстгэьеда бьнььерэ.
- 30 Иса хwэст кӧ хwэха бьбиньн, эw чь мэрьв ьн. Wана ьн Йуь'энна qэбул нэкьр, ьн жи ь'ӧкӧме Иса. Wана Хwэде т'эхсир кьр.
- 31 Хwэде мьлэте Исраел мина р'эзе тьрийа дани. Эwi п'ехэмбэр дьшандьн, ле сэрwеред Исраел эw беьӧрмэт дькьрын, гӧьдари нэдькьрын. Хьлазийеда wана кӧр' жи кӧшт. Эw кӧр' Иса йэ. Лэма Оршэлим ыатэ wеранкьрьне. Һьнгева ь'эму мьлэт тенэ т'эглифкьрьне бона П'адшатийа Хwэде. Щьу у нэщьу дэст бавэрийа хwэ дькарьн бьк'эвьне. Ле эwe жи пе кьред хwэ бенэ пивандьне, Мэтта 22:10-14. Мьлэте Исраел буйэ нэхшэк бона ь'эму мьлэта.
- 32 На. Нэьэqийа wан бу сэбэбе хьлазбуна нэщьуьйа, кӧ позе wан жи бышэwьтэ». Хwэде гази щьуьйа у нэщьуьйа дькэ, wэки ь'эму жи хьлаз ьн у бенэ нав П'адшатийа wi, Йуь'энна 10:16.

Дэрсa 19 – Щэфақ'ышандьна у мьрьна Иса Мэсиь

- 1 Мирешьн
- 2 а) Эw йэки п'эрэь'ыз бу, дьз бу у йэки qэлп бу.
 б) Wi хwэха хwэ кӧшт.
- 3 а) «...Р'оже бен, гава зэ'ва жь wан бе ььлдане».
 б) «...Кӧре Инсан we бьк'эwэ дэсте сэрэкк'аьина ... Эwe жер'а кӧштӧне дэрхьн».
 в) «...Эwe бона дэфьнкьрьна мьн эw р'ун р'етэ сэр бэдэна мьн».
 г) «... шьване qэнщ э'мьре хwэ бона пэзе хwэ дьдэ. ... «Эз э'мьре хwэ дьдьм, wэки эз we диса бьстиньм».
 д) «... Ле паше гэрэке эw гэлэки щэфа бьк'ышинэ у бе т'эхсиркьрьне...».
 е) «...Ва йэ дэсте йе кӧ нэмамийа мьн бькэ, ль сэр ве сьфре т'эви мьн э. Р'астэ, кӧр'е Инсан we ӧса ьэрэ, чава кӧ бона wi ньвисар э, ...».

- 4 а) Иса сөр'экэ вэшарти бь наншкэстыне э'йан кьр: We бэдэна хwэйэ бeqöсур (бе һэвиртър'шк) бьда бона мэрьва.
 б) Пэймана ну т'эв р'эма Хwэде гьредаи йэ. Иса we хуна хwэ бьда, wэки мэрьв жь мьрьне хьлаз буна, чава щьм'эта Исраеле Мьсьреда.
- 5 Йе һэри мэзын бьбэ мина йе һэри бьч'ук у бьра йе сэрвертийе дькэ жи бьбэ мина йе хөламтийе дькэ.
- 6 Иса we Падшатийе бьдэ ван, эwe т'эви Иса жь сьфра wi бьхwьн у вэхwьн. Шагьрт we сэр к'орсийа р'унен, диwана донздэь qэбилед Исраеле бькьн.
- 7 Wэки бawэрийа Пэтрус кем нэбэ у гава эw вэгэр'э, дьл бьдэ бэр бьрайед хwэ.
- 8 «Баво, һэгэр э'мьре тэ йэ, эве к'асе жь мьн дур хэ. Бьра хwэстына тэ бэ, нэ кö йа мьн».
- 9 Мьлйак'этэк хöйа бу кö Иса qэwат кьр, wэки хwэстына Бав Хwэде бьqэдинэ.
- 10 «Т'ö кэс wi э'мри жь мьн настинэ, ле эз хwэха wi дьдьм.
 И'öкөме мьн һэйэ эз wi бьдьм у һ'öкөме мьн һэйэ диса wi бьстиньм».
- 11 Игэгэр Иса нэхwэста бе гьргьне, Бав дькарьбу пер'а-пер'а донздэь ордийа зедэтьр мьлйак'эта бьшанда.
- 12 Иса дэст да гöье хөлам, qэнщ кьр.
- 13 а) Инане хэзуре Qэйафа: шэвда.
 б) Qэйафаие сэрэкк'аине we сале: шэвда.
 в) К'ома р'усьпийед щьм'эте: сьбе зу. Изьна ван т'өнэ бу кö йэки бькөжьн, жь бой ве йэке wана сэбэба сийасэти дьнььер'и у Иса шандьнэ щэм Пилато.
 г) Qэсьра wэли, Пилато: бэри нивро. Wi нэхwэст диwана Иса бькэ.
 Фэрьэнгоке, р'уп'эла 513-да бьнььер'э.
 д) Иеродэс. Wi Иса бeqэдър кьр, ле диwана wi нэкьр.
 Фэрьэнгоке, р'уп'эла 523-да, бьн 2-да бьнььер'э.
 е) Пилато диwана Иса кьр, чьмки жь э'лалэте тьрсийа.
- 14 а) Бона хэлqе кö wi нэьэq кьр у бона wанед кö кöштьна wi qэдандьн.
 б) Йэки жь һэр дөйед кö т'эви wi һатынэ хачкьрьне.
 в) Wi шагьрте хwэ Йуь'энна кьрэ хэмк'еше дийа хwэ. (Бэлки эw һынге жьнэби бу?)
 г) Бав Хwэдeр'а. Wi хwэ жь алийе Бавeда тэне һьшти дит, чьмки wi гөнeд т'эмамыйа дьне һьлда сэр хwэ. К'эрэма хwэ Зэбура 22-а бьхунэ.
 д) «Эз т'и мэ».
 е) «Т'эмам qэwьми!»
 э) «Баво, р'öь'е хwэ дьдьмэ дэсте тэ».
- 15 Щььуйа кэвьр мор кьр у эскэред nobэдap мьqати т'ьрба Иса бун.

Дэрсa 20 - P'абуна Иса у жорььлатьна вийэ э'змана

- 1 Мэрйэма Мэждэлани, Мэрйэма дийа Аqуб, Йоьана у Сэлома
 Йуь'энна 20:2-10-да: Пэтрус у Йуь'энна
- 2 а) Мэрйэма Мэждэлани
 б) Мэрйэма Мэждэлани у Мэрйэм
 в) Дö шагьрт сэр р'ийа Эmwасе
 г) Шьмь'ун Пэтрус
 д) Дэьэ шагьрт (бейи Т'ума) т'эви йед майин
 е) Шагьртед Иса т'эви Т'ума
 э) Шагьрт ль дэве гола Тэбэрийаие
 э') Пенсьд хушк-бьрайи зедэтьр, паше Аqуб у һ'эму шанди
 з) Йанздэь шагьрт
 ж) Шаwул

- 3 а) Иса Мәсиһ ... гава жь мьрне р'абу ... қөдрәтеда чава көр'е Хwәде хөйа бу.
б) Ль дийаре әзмана к'еләка хwәйә р'асте да р'уньштандьне, әw дани сәр ь'әму сәрвертийа, ь'өкөмәтийа, қәwата, у хөдантийа ...
- 4 а) «К'и кө Иса бawәр бькә we бесуц бә». Бьн «Хәбәрәд К'ьлит», р'уп'әла 534-да щийед майин дәр'әқа р'асть'әсаббунедә ьәнә.
б) Әм хwәйед гөмана сах ьн кө Бав Хwәде we жийина ь'әта-ь'әтайе бьдә мә.
- 5 Иса гот: «Чьмки әз дьжим, ьуне жи бьжин».
- 6 а) «Ль мьле мьни р'асте р'уни».
б) «Тө ььлк'ьшийайи жоре».
- 7 а) «Һуне чь бежьн, ьәгәр ььбиньн Көр'е Инсан р'адьбә wi щийе кө бәре ле бу?»
б) «Мьн нәгьрә, чьмки әз ье р'анәбумә щәм Баве».
- 8 Иса бәр ч'әве шагьртед хwә бәрбь әзмен ьатә ььлатьне.
- 9 Әw ль мьле Хwәдейи р'астә р'уньштиә, те фәмкьрне: Әw Падшатийе дькә.
- 10 «Мәсиһ ч'әкед сәрвер у ь'өкөмәтед тәристанийе да данине, әw чава ьесир пәй хwә ььрын, нава к'ома хwәйә сәрк'әтида кьрнә сосрәт».
- 11 а) Иса буйә пыштгьре ван йед, кө бь дәсте wi незики Хwәде дьбьн, wәки лава-навчетийе бькә.
б) Иса бона мә ль бәр Хwәде дьсәкьнә.
в) Иса мәр'а щи ьазьр дькә.
- 12 Әм дькарьн мерк'ими незики т'әхте Хwәдейи к'әрәме бьн у р'әме бьстиньн.
- 13 Дәма бор'ийа ахьрийе бе ледане, әw мьрийед кө Мәсиһ бawәр кьрнә, we пешийе жь мьрне р'абьн, паше әwed кө сах манә, т'әви ван ә'wрава бенә р'аьыштьне у ьәwеда р'асти Хөдан бен.
- 14 Әм зар'ед Хwәде нә. Wәлате мә ль әзмана йә. Әме Иса ььбиньн чава ьәйә. Qальбе мәйә т'әнгәзар we бе гөьястьне, we бьбә хwәйр'умәт у ь'әта-ь'әтайе ььминә.

Бона Фькьра:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

СЭРЭЩЭМ

1 Буйин у зар’отийа Иса Мэсиь	1
2 Йуь’эннайе Ньхөмдар.....	4
3 Иса те ньхөмандьне.....	6
4 Щер’бандьна Иса.....	7
5 а) Шагъртед Иса: Пэтрус	10
б) Шагъртед Иса: Йуь’энна, Аруб, Эндравьс	13
6 Иса рэза Щэлиледа дэст бь к’аре хвэ дькэ.....	16
7 Хьзмэтк’арийа Иса т’эмамийа Щьустане у Щэлиледа.....	19
8 Иса сэре ч’ийе даннасин дькэ	23
9 Қанунед П’адшатийа Хвэде	27
10 К’эрэмэтед Иса.....	33
11 Мэсэла т’охьмр’эш	35
12 Иса дэр’эра щэфа у мьрна хвэда дьбежэ	38
13 К’амьлтийа хьзмэтк’арийа Иса	40
14 Иса у ферьсийа.....	43
15 Иса дэр’эра we диванеда хэбэр дьдэ йа кө we бе	46
16 Иса һэрийа хьзмэтк’арийа хвэ э’йан дькэ	49
17 Чэнд даннасинкьрнед Иса р’ийа Оршэлимеда	51
18 Иса дьчэ сэр р’ийа щэфа	55
19 Щэфак’шандьн у мьрна Иса Мэсиь.....	59
20 Р’абуна Иса у жорьылатьна вийэ э’змана	62
Щаб.....	67